

Det livssyns åpne samfunn. En helhetlig tros- og livssynspolitikk (NOU 2013:1)

Høringssvar fra Ski kirkelige fellestråd

Ski kommune har ca 29 000 innbyggere, og av disse er ca 22 000 medlemmer i Den norske kirke. Det er fire menigheter i kommunen og fem kirkebygg. Kommunen har tre gravplasser, en av dem med felt tilrettelagt for muslimsk gravferd.

Ski kirkelige fellestråd (SKF) finner det naturlig i dette høringssvaret å gi tilbakemelding på noen overordnede prinsipper og til enkelte spørsmål knyttet til relevante områder.

Overordnede prinsipper

SKF er positive til prinsippet om en mer helhetlig tros- og livssynspolitikk basert bl.a. på de menneskerettslige prinsippene om religionsfrihet og ikke-diskriminering. SKF støtter videre tanken om at staten skal føre en aktivt støttende tro- og livssynspolitikk og er glad for at uttrykket livssynsnøytralt er forlatt som ideal for en offentlig politikk knyttet til spørsmål om tro og livssyn. Det innebærer en aksept om at tro og livssyn er en integrert del av folks liv.

Utredningen legger vekt på at likebehandling er et sentralt prinsipp i spørsmål om tro og livssyn. Det sies bl.a. "...ved konflikt mellom likebehandlingsprinsippet og argumenter basert på historiske forhold, bør det for en fremtidig politikk og for framtidige ordninger være slik at likebehandlingsprinsippet prinsipielt er overordnet argumenter basert på historiske forhold...." Som hovedprinsipp støttes dette. Men det kan ikke være til hinder for at det offentlige aktivt støtter bestemte kulturelle uttrykk eller bestemte samfunnsfunksjoner som har tro- eller livssynsmessig forankring. Det er uheldig hvis dette prinsipp er til hinder for aktivt å støtte noen av de tradisjoner, kulturuttrykk og samfunnsfunksjoner som kristendommen og/eller Dnk representerer.

Kirkebygg er ett område der prinsippet om likebehandling må nyanseres med flere hensyn. Det er ikke tilstrekkelig å betrakte kirkebyggene som lokaler for Den norske kirkes aktivitet. Kirkebyggene er noen av Norges viktigste kulturminner, og SKF vil peke på nødvendigheten av at staten tar et særskilt ansvar for at kirkebyggene sikres og vedlikeholdes. Dette kan også være aktuelt overfor bygninger tilhørende andre trossamfunn.

Til kapittel 11: Tro og livssyn i det offentlige rom

I forbindelse med Kirkeforliket fra 2008 ble det lagt til grunn at det skulle gjennomføres en demokratireform. Ett av momentene her var at kirkelig valg skulle legges samtidig med offentlige valg. Dette har vært gjennomført ved de to siste menighetsrådsvalgene, og erfaringene og vurderingene har i etterkant vært mange og tildels motstridende.

Utvalget drøfter de ulike sidene ved kirkevalg og anbefaler at kirkevalg for framtiden ikke bør kobles sammen med de offentlige valgene.

SKF støtter ikke dette synspunktet. Dette begrunnes i at SKF har hatt god erfaring med gjennomføring av og deltakelse ved de to siste menighetsrådsvalgene. Det har vist at det ble enklere for flere å avgi stemme.

Til kapittel 14: Livssyns åpne seremonirom

Den norske kirke har kirker i alle kommuner og er på denne måten sikret gode seremonirom til dåp, konfirmasjon, bryllup og gravferd. Kirkene er vigslet, og kirkeloven med forskrifter definerer hva slags aktiviteter som kan tillates i kirken.

SKF mener det er rimelig at kommunene også skal tilby andre tros- og livssynssamfunn egnede lokaler for sine seremonier.

Til kapittel 15: Tros- og livssynstjeneste i offentlige institusjoner

Den norske kirke har i dag en naturlig plass når det gjelder kriseberedskap og varsling av pårørende ved dødsfall (dødsbud). Spesielt dagene etter terroranslaget 22. juli 2011 viste at kirken har en sentral plass i svært manges bevissthet.

I dag er Den norske kirke det eneste tros- eller livssynssamfunnet som har en fast og integrert rolle i kriseberedskapen. Dette er en ordning SKF mener bør fortsette, for kirken har en lang og god kompetanse på dette området.

Når det gjelder dødsbud er det politiet som pr i dag har ansvar for varsling av pårørende. Politiet ber imidlertid ofte prester fra Den norske kirke om å gjennomføre den konkrete varslingen.

Utvalget anbefaler at politiet eller andre tros- og livssynsuavhengige offentlige representanter for framtiden skal gå med dødsbudskapet. Dette er SKF ikke enige i. Med samme argument som framført i avsnittet over mener SKF at prester og diakoner har en svært god kompetanse som må benyttes.

Til kapittel 17: Vigselsmyndighet

Utredningens flertall går inn for å avvikle dagens ordning med vigselsmyndighet i tros- og livssynssamfunn. SKF legger vekt på at kirkelig vigsel har lange tradisjoner i Norge, og mener det skal sterke argumenter til for å avvikle ordningen. SKF erfarer at den kirkelige rammen omkring ekteskapsinngåelse er viktig for mange.

I utredningen påpekes det at ekteskapsinngåelsen kan skje på en rituell måte som fremstår som fullverdig med mulighet for høytid og festpregede rammer. SKF mener utvalgets innstilling innebærer et ønske om å gjøre dette til den eneste måten for ekteskapsinngåelse. Det står riktignok at handlingen kan etterfølges av religiøs handling i for eksempel kirke, men SKF mener at dagens ordning med vigselsmyndighet må videreføres slik at de som ønsker kirkelig handling ikke påtvinges dobbelt handling.

Til kapittel 18: Gravferdsforvaltningen

Det framkommer i utredningen ingen kritikk av Den norske kirke som gravferdsmyndighet, og det bestrides ikke at ordningen fungerer godt også for andres tros- og livssyn. Men utvalget konkluderer, av prinsipielle årsaker, at dagens ordning med kirkelig fellesråd som lokal gravferdsmyndighet ikke kan videreføres. Utvalget mener at ansvaret må overføres til kommunen for å sikre likebehandling av alle tros- og livssyn.

SKF deler ikke utvalgets oppfatning om at en forutsetning om livssynsmessig forankring er et hinder for god behandling av alle uansett tros- og livssynstilhørighet. Kirkelige fellesråd landet over har blitt arenaer for økende mangfold når det gjelder gravferd. Mange tilbakemeldinger om god behandling fra kirkens side knyttet til gravferd uansett tros- og livssyn viser at kirken innehar en kompetanse overfor sørgende og overfor gravplassdrift som er viktig å videreføre.

SKF mener at den tilliten som uttrykker seg i samarbeid med ulike tros- og livssyn viser at kirken har en forståelse for at gravferden på ulike måter berører de mest eksistensielle sidene av livet hos oss alle. Denne kompetansen finnes i kirken. SKF ønsker derfor å videreføre nåværende ordning.

Høringssvaret ble behandlet av Ski kirkelige fellesråd i møte 13.6.2013.

Astrid Holmsen Krogh (sign.)
kirkeverge i Ski

